

Verlag bijeenkomst Met Kracht naar een gelijkwaardige positie

Donderdag 10 oktober 2024 organiseerde Kracht van de Veenkoloniën een bijeenkomst in samenwerking met onderzoekers van de Universiteit Wageningen. Met deelnemers van de bijeenkomst voerden we het gesprek over hoe we als bewonersinitiatieven en Kracht van de Veenkoloniën een gelijkwaardige positie naast organisaties en overheden kunnen innemen. De uitwisseling tussen deelnemers vond plaats aan de hand van de methodiek 'Ripple Effects Mapping'. Oftewel: Het in kaart brengen van het rimpeleffect. Het rimpeleffect staat voor het effect dat indirect op de omgeving gemaakt wordt als gevolg van een bepaalde gebeurtenis of aaneenschakeling van gebeurtenissen. Als je een steen in het water gooit, zie je zo'n zelfde effect. Acties beginnen klein en nauwelijks zichtbaar, maar kunnen vergaande impact bewerkstelligen. Zo ontdekten we deze middag dat we binnen Kracht van de Veenkoloniën en vanuit bewonersinitiatieven behoorlijk wat stappen hebben gezet om te komen waar we nu staan. De beweging die we in gang zetten met Kracht van de Veenkoloniën lijken met kleine stappen te gaan (soms aanvoelend als een stap vooruit en twee terug). In werkelijkheid brengt de beweging meer in gang dan we mogelijk op dit moment doorhebben.

Binnen deze werkmethode, die door de onderzoekers werd geïntroduceerd, maakten we gebruik van twee tijdlijnen. Op tijdlijn 1 (gesprekstafel 1) brachten we alle essentiële kantelpunten, knelpunten en belangrijke gebeurtenissen binnen de beweging van Kracht van de Veenkoloniën in kaart. Op tijdlijn 2 (gesprekstafel 2) werden alle mijlpalen, bijzondere momenten van bewonersinitiatieven en uitdagingen genoteerd.

Hierover voerden we vervolgens het gesprek. Highlights die naar voren kwamen tijdens ripple effect mapping aan de twee gesprekstafels waren:

Kracht van de Veenkoloniën

- Omslag van professionals aan zet naar bewoners aan het roer met als resultaat een eigen Stichting, onafhankelijk bewonersbestuur en bewonersraad.
- Aan tafel komen bij de professional, de 'systeemwereld' binnentreden door contact te leggen met de juiste mensen. Een connectie valt of staat met de persoon en de bereidheid van die persoon (of bestuurder) om in gelijkwaardigheid samen te werken. Er zitten grote verschillen tussen hoe benaderbaar en laagdrempelig professionals zijn.

- Gemeenschappelijke taal spreken met elkaar; door met elkaar van gedachten te wisselen, naar elkaar te luisteren en te leren van elkaars zienswijzen, oog hebben voor de cultuur binnen een (bewoners)organisatie leidt tot elkaar echt zien
- Oog hebben voor verschillende rollen en taken; met behoud van gelijkwaardigheid. Weten waar je elkaar voor kunt benaderen en elkaars kwaliteiten zien en erkennen. Waarbij bewoners zich geregeld nog afvragen 'doen we echt mee', worden we echt betrokken en worden we gezien
- In Drenthe wordt flink aan de weg getimmerd door bewoners om hun stem aan beleidstafels te laten horen (Drents Collectief). In Groningen vinden inwoners hun weg nog minder binnen de systeemwereld, waardoor er minder gelijkwaardigheid is tussen beiden. Daarbij wordt geconstateerd dat de witte hoogopgeleide inwoners altijd opdraven, waardoor lang niet alle inwoners vertegenwoordigd zijn.
- Gemeentes vragen zich af of dorpsbelangen het hele dorp vertegenwoordigt of alleen een deel. Toch hebben dorpsbelangenverenigingen de meeste ingangen bij diverse inwoners. Het dorp weet wat er leeft, daardoor is er veel kennis aanwezig. Dus maak daar als professionals meer gebruik van!
- Structurele financiering. Bewonersinitiatieven ontvangen geen structurele gelden, zij maken niet deel uit van de Wmo. Continuïteit is kwetsbaar. Met name startende initiatieven moeten het hebben van incidentele gelden. Daar gaat veel tijd en energie in zitten. Capaciteit, kennis en tijd is er niet altijd om subsidies aan te vragen voor jouw initiatief. Het zou mooi zijn als organisaties veel meer kennis komen brengen zodat je als dorp kennis opdoet en een lerende organisatie wordt.
- Het delen van ervaringen en voorbeeldinitiatieven is heel nuttig. Het netwerk van bewonersinitiatieven draagt bij het versterken van kennis en door ontwikkelen van initiatieven.
- Verbindingen leggen en onderhoud van contacten met bestaande netwerken zoals NLZVE, LSA-bewoners, Groninger Dorpen, BOKD heeft tot dusver veel gebracht. Gedachtengoed 'samen sta je sterk'. Samen een brug bouwen om initiatieven te bundelen en een gezamenlijk geluid te laten horen.

Bewonersinitiatieven

- Wanneer ben je nog echt een gemeenschap? Op het moment dat een dorp of kern te maken heeft met veel import dreigt soms het gemeenschapsgevoel verloren te gaan. De binding die inwoners met hun dorp hebben verdwijnt op het moment dat inwoners er alleen komen om te 'wonen' (zonder deelname aan activiteiten).

- Jongerenbetrokkenheid en jongerenbesturen; is in veel dorpen een enorme uitdaging. Jongeren (tussen de 30 en 40 jaar) zijn druk en voor die tijd vertrekken ze uit hun dorp. Suggestie van een kinderbestuur is gevallen in de trant van 'vroeg geleerd oud gedaan'.
- Hoe kom je achter de voordeur als bewonersinitiatief? Project Kanskaarten, o.a. uitgevoerd in Gasselternijveen wordt genoemd als mogelijke ingang om inwoners te spreken die niet vanzelfsprekend naar een huiskamerinitiatief of koffieochtend komen.
- Elkaar vertrouwen start met elkaar kennen. De huiskamerinitiatieven waar bewoners wekelijks koffie met elkaar drinken, dat schept een vertrouwensband. Daar ontstaan de bijzondere verhalen, persoonlijke gebeurtenissen worden gedeeld in vertrouwen of hulpvragen worden zichtbaar. Bewoners horen en zien veel binnen deze setting.
- Vastleggen van informatie kan nuttig zijn om helderheid te creëren. Afspraken worden op deze manier niet verschillend geïnterpreteerd. Ook in gesprek met een gemeente of (zorg)partij kan dit helpend zijn om goed samen te werken.
- Snelheid van subsidieaanvragen en hulpvragen die worden opgepakt binnen organisaties kan flink verbeterd worden. Inwoners zijn blij met de inzet van een dorpscoördinator die zorgt dat jouw vraag op de juiste plek terecht komt.
- Vrijwilligersfunctie, hoe ver strekt dit? Wanneer doe je vrijwilligerswerk dat van waarde is voor je dorp en waar houdt het op. Voor sommigen begint hun vrijwillige inzet in het dorp op werk te lijken. Is waardering dan voldoende of vinden we dat vrijwilligers ook recht hebben op vergoedingen? Dat blijft een lastige scheidslijn.

Verlaglegging door Daphne Wiebing, 21 oktober 2024